

BOLETIN
DE LA SOCIEDAD DE HISTORIA NATURAL DE BALEARES

TOMO XXI

AÑO 1976

LLORENÇ GARCIAS

por Josep Sureda i Blanes

Els que no coneguerem En Llorenç Garcias i Font no'l podem recordar únicament com un naturalista, sol i vern, que tresca muntanyes i plans à la caça de bestioles i plantes desconegudes. Mes tost s'en presenta com un home que rés no té d'esquíu, molt sociable, posseïdor d'un esperit altament cívic, sempre dispost a servir els interessos de la comunitat de la que forma part.

Pocs són els qui com ell han conegut la fesomia de la nostra terra convingut de que mal pot tenir notícia del món qui no coneix la contrada on viu.

Apotecari rural practicà un excursionisme que podíem qualificar de pagesívol. Per el ciutadà sortir d'excursió es alliberar-se de la vida de cada dia; arrossegat per un alè de llibertat es captivat per els espectacles de la naturalesa: sent l'esgarrifança dels cingles alterosos, l'excita la visió d'un arbre florit, el cant soledà d'un auell i contempla amb estupor una posta sagnanta. El pagès encerta la manera d'esquivar el perill de l'espadat abrupte, sap el nom del arbre florit i destria en el cant d'un auell si el que canta és una cadenera, un verderol, un passarell o un busqueret. El ciutadà és commogut per la vermellor tràgica del ponent; el pagès no sent cap defici i pensa en si demà ferà vent. Això no és una limitació del contemplatiu. Experimenta l'emoció que produeix la bellesa de la naturalesa i l'estima tant que si té que allunyar-se se corfon d'enyorança: la comprensió dels fenòmens naturals i dels éssers que en la terra viven, acosta l'excursionista al estudi de les ciències naturals.

Quant Llorenç Garcias començà els seus estudis universitaris els nostres naturalistes treballaven sovint individualment i dispersos per tot el país i, a vegades, ignoraven que altres naturalistes escorcollaven el mateix tema, tot i habitant en una altra comarca.

Era natural que sentísim la fretura d'un refugi on poder bescanviar les seve impressions i consultar sobre els propis descobriments. D'aquesta necessitat va néixer, l'any 1899, l'*Institució Catalana d'Historia Natural*, i un dels primers socis fou el nostre amic. El *Centre Excursionista de Catalunya* agombolá la naixent institució en son estatge social. La casa estava en la raconada del carrer del Paradís, un vell carrer de Barcelona per on corre un airí d'histories passades. El recer era humil i contrastava amb l'entusiasme dels socis.

Aviat l'Institució pogué publicar un *Butlletí* (1 de janer de 1901) que encara dura, si be patí alguna interrupció per causes alienes a la ciencia, i al desig del socis. Seguiren a la publicació del *Butlletí* altres dues series d'edicions: les *Memories* (1902-1931) i la titulada *Traballs de l'Institució Catalana d'Historia Natural* (1915-1922).

Llorenç Garcias serà un assidu col·laborador del *Butlletí*. Son primer article du per epígraf *Una excursió d'Artà a les Coves* (1904); seguiren el cicle *Plantes dels voltants d'Artà i Capdepera* (1905, 1907, 1909, 1917, 1919 i 1923). En el mateix butlletí publicà: *Un cas d'anomalia vegetal* (1910), *Algunes algues de Mallorca* (1919), *Flora balear. Lluc-Torrent de Pareys* (1922, 1937). Dels seus treballs botànics cal esmentar també *Nueva contribución al estudio de la Flora balear* publicat en *Collecta Botànica* de Barcelona (1953) *Notas botánicas* en el *Boletín de la Sociedad de Historia Natural de Baleares* (1954).

En els seus escrits científics tocà igualment alguns punts de zoologia: *Insectes d'Artà i Capdepera* (Butlletí de Institució catalana d'Història Natural, 1907); *Un crustaci cego de la Cova dels Hams* (idem, 1911); *La entomología balear y el Rdo. P. Navás* (Boletín de la Sociedad Balear de Historia Natural, 1952); *Himenópteros de Artà* (idem, 1953).

Un company nostre naturalista examinarà, millor de com jo ho feria, el mèrit científic de les publicacions esmentades. La meva tasca se redueix a mostrar-vos, en esborrany, alguns caires de la personalitat de Llorenç Garcias.

Visqué en una vila pagesa essencialment agrícola. Conrar suposa la naturalesa i un treball intel·ligent per fer-li donar profit; tota millora està lligada amb el nivell cultural del conrador; per aixecar-lo maldà Garcias.

S'aplegà amb els elements cultes de la vila per a fundar el *Museu d'Artà* amb un entusiasme mai decandit en la seva llarga vida. Una de les col·leccions més importants exposades en el museu es troba en la secció de prehistòria; Garcias va estar present sempre en les excavacions fetes per iniciativa del Museu, i, en general, es pot dir que cap activitat li fou extranya; sempre va estar disposat a ajudar. Però, la seva contribució més personal es troba en la secció d'Història Natural. Per cura seva allà anaren a parar els exemplars més importants de la fauna i de la flora característica del terme d'Artà, aucells, peixos, insectes, rèptils, tot quedà allà exposat a la mirada del curiós visitant. Hi dugué també un copió herbari recollit per ell mateix. Apotecari generós més envant farà donació d'un altre herbari, amb la col·laboració de Pere C. Palau, al Col·legi de Farmacèutics balear.

Es llarga la llista de especialistes estrangers i del país que el consultaven. Segurament que si intentavem anomenar-los d'alguna ens oblidariem. Senyalarem únicament que fou amb l'inoblidable Bartomeu Darder i Pericàs i amb P. Fallot el guia insubstituïble a Mallorca del *XIV Congrés Geològic* internacional que tanta transcendència tingué.

Farmacèutic en una vila pagesa on la nostra llengua es ben viva en la boca del poble, descobrí que en l'idioma està el més genuí i perenne del mallorquí i no dubtà en emprar-lo en les seves comunicacions científiques demostrant, amb l'exemple, que el mallorquí és apta per a l'expressió de les idees científiques.

BIBLIOGRAFIA

Botánica.

- 1905 *Plantas dels voltants d'Artà i Capdepera (Mallorca)* Butll. Inst. Catalana d'Hist. Nat. p. 40-43, Barcelona.
- 1907 *Contribució a la Flora Balear. Plantas dels voltants d'Artà i Capdepera* Butll. Inst. Catalana d'Hist. Nat. p. 16-9.
- 1909 Id. id. id. p. 67-70.
- 1917 Id. id. id. p. 112-120.
- 1919 Id. id. id. p. 110-117.
- 1923 Id. id. id. p. 91-103.
- 1910 *Un cas d'anomalia vegetal* Butll. Inst. Catalana d'Hist. Nat. p. 19.
- 1919 *Algunes algues de Mallorca* id. id. p. 100.
- 1922 *Contribució a la Flora Balear; Lluch - Torrent de Pareys (Mallorca)* Id. id. p. 157-158.
- 1937 *Contribució a la Flora Balear; Lluch - Torrent de Pareys (Mallorca)* Id. id. p. 53-58.
- 1953 *Nueva contribución al estudio de la Flora Balear.* Inst. Botánico de Barcelona. *Collecta botánica*, p. 359-366.
- 1954 *Notas botánicas*, «Bol. Soc. Hist. Nat. de Baleares» Palma, p. 5-7.
- 1954 *El Allium A. Bolosi Palau Ferrer en Mallorca.* Bol. Soc. Hist. Nat. de Baleares, p. 17.
- 1954 «*Otras novedades*» Bol. Soc. Hist. Nat. de Baleares. Palma, p. 18-19.
- 1956 *Nueva contribución al conocimiento de la Flora Balear.* Bol. Soc. Hist. Nat. de Baleares. Palma, p. 71-77.
- 1958 *Sobre Digitalis de Baleares* Inst. Botánico de Barcelona, *Collecta botánica*. Vol. V, Fasc. III, p. 873-877.
- 1968 *Contribució al coneixement de la flora de Mallorca.* Inst. Botánico de Barcelona, *Collecta botánica*, Vol. VIII, Fasc. I, p. 495-498.
- 1974 *Els Limoniums de la península d'Artà (Mallorca).* Inst. Botánico de Barcelona, *Collecta botánica*. Vol. IV, p. 61-67.

Insectos.

- 1904 *Una excursió d'Artà a les Coves (Mallorca).* Butll. Inst. Catalana d'Hist. Nat. Barcelona p. 116-119.
- 1907 *Insectes de Mallorca (Artà i Capdepera).* Id. id. p. 54-58.
- 1952 *La etnología balear y el Rdo. P. Navás S. J.* «Bol. Soc. Hist. Nat. de Baleares» Fasc. 2, p. 5-6, Palma.
- 1953 *Himenópteros de Artà (Mallorca)* «Bol. Soc. Hist. Nat. de Baleares», Fasc. 1, p. 7-10, Palma.

Crustáceos.

- 1911 *Un crustáceo cego de la Cova d'els Hams (Mallorca).* Butll. Inst. Catalana d'Hist. Nat. Barcelona, p. 66-67.

Mineralogía.

- 1905 *Nota sobre la pirita y limonita de Artà (Mallorca).* Butll. Inst. Catalana d'Hist. Nat. Barcelona, p. 152.